

Урок 49-50

ТЕМА. Стан активної позиції ліричного героя В. Стуса в поезії «Господи, гніву пречистого...» Екзистенційна проблема вибору, віра в себе.

Матеріали до уроку

Відомий український поет Василь Стус є автором кількох надзвичайно глибоких у філософському розумінні поетичних збірок: «Зимові дерева», «Круговерть», «Веселий цвинтар», «Дорога болю», «Палімпести», «Птах душі» (у радянські часи знищена за наказом КДБ). Більшість творів поета мають автобіографічні мотиви та висловлюють особисті переживання автора. Це насамперед туга за рідною землею («О земле втрачена, явися...», «На Колимі запахло чебрецем», «Верни до мене, пам'яте моя...»). У вірші «Весь обшир мій – чотири на чотири...» поет пише: «І далі смерті рідна батьківщина». Але Василь Стус не схиляється перед обставинами, у яких він опинився з вини радянської влади, підкреслюючи в цих та інших творах, що свій шлях він обрав свідомо й ніколи не відмовиться від нього. У кожному вірші поета звучить мотив готовності до нових випробувань. Надзвичайною життєвою незламністю й силою духу сповнені рядки вірша Василя Стуса «Господи, гніву пречистого...».

Василь Стус «Господи, гніву пречистого...»

Господи, гніву пречистого
благаю — не май за зле.
Де не стоятиму — вистою.
Спасибі за те, що мале
людське життя, хоч надією
довжу його в віки.
Думою тугу розвіюю,
щоб був я завжди такий,
яким мене мати вродила
і благословила в світи.
І добре, що не зуміла
мене від біди вберегти...».

Коментар літературознавця

Тема: звернення ліричного героя до Всевишнього з проханням не осудити його за глибоку віру й надію на безсмертя людського духу.

Ідея: утвердження сили людського духу, прагнення не загубити в тяжких випробуваннях неповторності своєї долі.

Літературний рід: лірика

Вид лірики: філософська

Жанр: медитація (віршова молитва)

Віршовий розмір: дактиль

Художні засоби : епітети (гнів пречистий; мале людське життя); риторичне звертання(Господи); метафори (думою тугу розвіюю; надією довжу його в віки).

В основу вірша ««Господи, гніву пречистого...» покладено канон, запропонований християнським богословом VIII ст. Іоаном Дамаскіном як «сходження розуму до Бога, прохання потрібного в Бога».

Ліричний герой цієї поезії – сам поет, бо він добре знав, який йому судився шлях, він передчував свою загибель і був до неї готовий. Більше того, Василь Стус самостійно обрав цей шлях, що передбачав трагічну долю.

Стоїчна й мужня поезія Василя Стуса «Господи, гніву пречистого...» стверджує впевненість героя в тому, що він зможе не зрадити своїх переконань і навіть смерть його не страшить. .

У вірші “Господи, гніву пречистого” автор говорить про власну силу і незламність: “Де не стоятиму — вистою”. Він показує свою непідвладність обставинам, непорушність принципів за жодних умов. Тільки так можна зберегти моральну повноцінність

В. Стус свідомо обрав свою життєву дорогу — це шлях добра й правди. Але там чекають його «сотні сумнівів», «сто зневір» і треба вперто, наполегливо долати щабель за щаблем («йти з щовба на щовб»), щоб досягти мети або хоча б прокласти дорогу іншим, бо він — «предтеча».

Прогляньте відеоряд до поезії В.Стуса «Господи, гніву пречистого».

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=6LMSanjSKPI>

(автор Таня Олесів).

Паспорт ліричного твору В.Стус «Господи, гніву пречистого...»

Рід	Лірика
Жанр	Ліричний вірш
Вид лірики	Стоїчна, філософська, медитація
Літературний напрям, стиль	Екзистенціалізм
Тема	Звернення ліричного героя до Всевишнього з проханням не осудити його за глибоку віру й надію, бо утверджує безсмертя людського духу.
Ідея	Утвердження сили людського духу, прагнення не загубити в тяжких випробуваннях неповторності своєї долі.
Художні засоби	епітети (гнів пречистий; мале людське життя); риторичне звертання(Господи); метафори (думою тугу розвіюю; надією довжу його в віки).

Домашнє завдання:

Вивчіть напам'ять вірш В. Стуса «Господи, гніву пречистого...»

Створіть асоціативне коло «Ліричний герой поезій В.Стуса».

Фото конспектів уроків прислати на електронну пошту irinanikoaevna1977@ukr.net